

Aasta lind kormoran vajab mõistmist

Agur Paesüld, Kunter Tätte

Selle aasta lind kormoran ehk karbas ei jäta ilmselt kedagi külmaks. Avalikkuse kõrgendatud tähelepanu põhjuseks on peamiselt aja jooksul kanda kinnitanud müüdid. Näiteks peetakse kormorani ekslikult võõrliigiks ja arvatakse, et ta vähendab märgatavalt kalavarusid. Viimane asjaolu tuleneb piiratud fookusest: pelgalt kormorani nokka jäänud kalu loendades jääb palju olulist varju. Röövlinnuna on tal oluline roll ökosüsteemi tasakaalu säilitamisel, sest ta kütib üleliia arvukaid kalu, näiteks invasiivset võõrliiki ümarmudilat.

Tuhandeid aastaid inimese kõrval

Nimi „kormoran“ tuleb ladinakeelsetest sõnadest *corvus* ja *marinus* ehk „ronk, kaaren“ ja „meri“. Eks eemalt vaadates on sarnasus ronga süsimusta sulestikuga täiesti olemas ja nii nagu ronk ja teised vareslased, on ka kormoranid osavad ellujääjad, kes suudavad muutuval oludega hästi kohaneda. Seda kinnitavad suguseltsi kaugesse minevikku ulatuvad juured: fossiilileiud viitavad vähemalt 34 miljoni aasta pikkusele ajaloole, mil kormoranlastel on tulnud oma koha eest päikese all seista.

Kui meie kauged esivanemad kiviajal Lääne-mere rannikule jõudsid, leidsid nad eest kormoranile lähedase alamliigi, atlandi kormorani

(*Phalacrocorax carbo carbo*), kelle küttimist tõendavad ajalisele mesoliitikumi paigutuvad luuleiud. Tänapäeval Eestis pesitsev *Phalacrocorax carbo sinensis* levis Läänemere piirkonda umbes pool tuhat aastat tagasi, kõige varem tõenäoliselt 16. sajandil.

Kormorani osavus kalapüügil ei jäänud tolleaegsele eurooplasele märkamata ja nii tuli tal jagada sama saatust hundiga: katkematu vaenamise tagajärjel kadus kormoran lõpuks nii Taanist, Rootsist kui ka Eestist.

1950. aastateks oli selge, et Euroopa kormoranipopulatsioon on hävismisohus. Liik päästeti väljasuremisest tema kaitse alla võtmisega Euroopas 1979. aastal, mispeale populatsioon taastus

Loe sellest lehest:

- 1 Aasta lind kormoran vajab mõistmist
- 4 Linnuhuviliste lood: Tiiu Tali
- 6 Noortenurk: Vaibla linnujaama külastajad ja ajalugu
- 8 Kägu on kukkunud!
- 9 Käopärimuse konkurss
- 10 Algavad Eesti kolmanda linnuatlase välitööd

➤ Kormoranil on oluline roll ökosüsteemi tasakaalu säilitamisel.

Foto: Mati Hiis

Kormorani rändnäitus liigub mööda Eestit

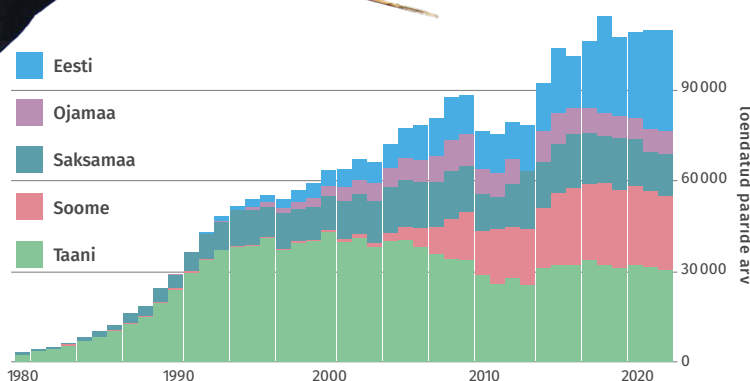
Aasta lindu kormorani tutvustav rändnäitus liigub järgmisse peatuspaika: Sindi Seltsimajja. Näitust, mis tutvustab kormorani rolli looduses, on võimalik tasuta külastada 15. aprillist kuni 15. maini seltsimaja fuajees, maja lahti-olekuaegadel. Loe täpsemalt eoy.ee/kormoran.

← Pesakoha valib enamasti isane, kes tassib kohale ka ehitusmaterjali.

Foto: Mati Rahu

↑ Kormorani Läänemere-äärse asurkonna tõus ja stabiliseerumine aastatel 1980-2022. Karm talv 2009. aastal põhjustas kõikjal Läänemere ääres mitmeks aastaks märgatava arvukuse languse. Allikas: Leivits, M. (2023). Kormorani üldloendus 2022. a. ning Eesti asurkonna seisund. Keskkonnaagentuur, eluslooduse osakond.

üsna kiiresti. Kosumisele aitasid kaasa mitmesugused bioloogilised, kultuurilised ja ökoloogilised tegurid keskkonnamürkide keelustamisest ülepüügi ja kliimatingimuste muutusteni.

Põnev suguselts

Tänapäeval kohtab Eesti ranniku rahudel-laidudel ning jõgedel-järvedel toimetamas kormorani kontinentaalset alamliiki *P. c. sinensis*. Kormorane pesitseb Eestis ca 40 000 paari, talvitujaid on mõne tuhande ringis. Atlandi alamliiki (*P. c. carbo*) kohtab Eestis harva. Neid alamliike on välimuselt väga raske teineteisest eristada ja on teada, et nad annavad omavahel ka hübriide.

Kormoranlased ja nende valdavalt troopilise levikuga sugulased – fregattlindlased, suulalased ja madukaellased – kuuluvad suulaliste seltsi. Seda enamasti osavate kalurite seltsi iseloomustavad linnurahva seas üsna unikaalsed kohastumused, nagu kinnikasvanud sõõrmed ja ujulestad, mis ühendavad kõiki nelja varvast.

Meie koduse kormorani umbes hanesuurust keret kattev sulestik ei paista põhjamaises kahvatus valguses esitsa just kõige pilkupüüdvam. Lähemalt vaadates selgub aga, et karbase pea on üsna värvikas, samuti küütleb ülejäänud sulestik metskise sini-rohelise soomuselaadse muustrina.

Pesitsusajal täieneb vanalindude rüü kelmikate lisandustega: kuklale oleks justkui heidetud musta-valgekirju rätik ning kollane põselaiuk välgub efektselt kontrastse valgena, lisaks ilmub suurem valge laik ka reie peale. Kontrastseid toone demonstreeritakse kuraasikalt pulmarituaali ajal, kui tiibu üles-alla lehvitates välgutatakse reie-laiku ja samal ajal, nokk taeva poole, kenitletakse pead tiibadega sünkroonis liigutades.

Hoolitsev lapsevanem

Pulmatantsu tulek, tavaliselt 3–5 munast koosnev kurn, munetakse poolemeetrise diameetriga kuni meetrikõrgusesse pessa. Pesakoha valib

↗ Kormoranil on linnurahva seas üsna unikaalsed kohastumused – kinnikasvanud sõõrmed ja ujulestad, mis ühendavad kõiki nelja varvast.

Foto: Rasmus Ilves

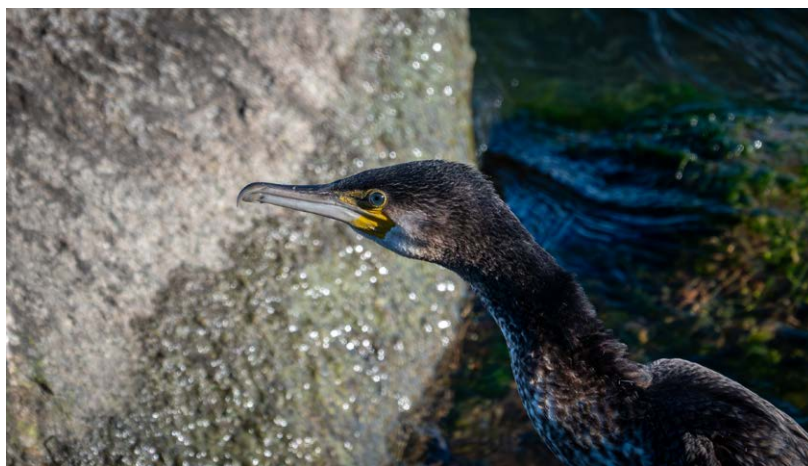
↓ Kormorani pikk ja sirge, otsast konksu- ja nokk on tõhus kalapüügivarustus.

Foto: Jaanus Kuub

tavaliselt isane, kes tassib kohale ka ehitusmaterjali. Emaslinnu ülesandeks jääb oksakeste, pilliroo, taimevarte, vetikatuustide ja nokka juhtunud inimtekkelise prahi paika sätimine. Maapinnale või puuvõrasse paigutatud pesa ehitamist võtavad kormoranid tõsiselt, ka pärast poegade koorumist jätkatakse rajatise kohendamist. Eks omajagu põhjust anna selleks asjaolu, et kormoran armastab pesitseda omasuguste seltsis, ja mis puutub pesamaterjali, siis heanaaberlikud suhted kormoranikoloonias on omandi suhtes üsna vabameelsed. Seega rajatakse pesad üksteisele nii lähedale, et oleks mugav häält päris kähedaks karjumata mõtteid vahetada, kuid samas piisava vahega, et naabri nokk ei ulatuks mõnda juba armsaks saanud oksaraagu pesa küljest näppama.

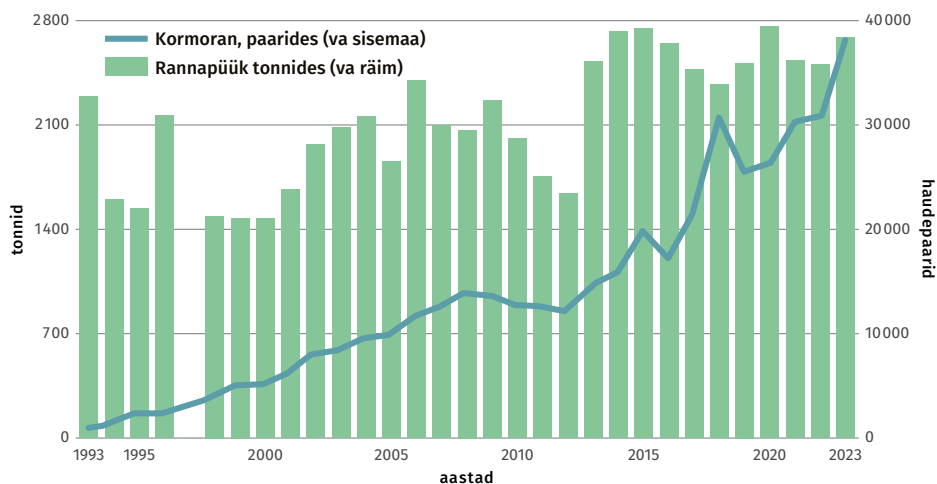
Nagu kõigil suulalistel, puudub ka kormoranil haudelaik, nii et mune haub ta pingviinide kombel jalgade ja rinnasulgede vahel. Haudumine kestab ligikaudu kuu aega ja see kohustus on emase ja isase vahel võrdselt jagatud.

Äsja koorunud, umbes poolsada grammi kaaluvad kormoranitibud on pimedad, paljad ja abitud. Nahk on neil algul roosakas, kuid võtab peagi tumeda tooni. Kormoranid suhtuvad oma

← Pesitsusperioodil täieneb kormorani sulestik valgete laikudega rinnal ning reitel. Foto: Maie Vikerpuur

järeltulevasse põlve pühendunult: tibude esimestel elunädalatel hoiab vähemalt üks vanalind neil pidevalt silma peal. Kuuendast nädalast on vanalinnud pesal vaid öösiti, sest järglaste toiduga varustamisele kulub 2–3 kolmetunnist retke päevas. Kui pojad lennuvõimestuvad, hoolitsevad vanalinnud nende eest veel mõnda aega: „sõimerühmadesse“ kogunevatel noorukitel pruugib endistviisi vaid oma pea vanalinnu noka vahele suruda, et endale kõhutäis hankida ja poolseeditud kalakraamiga maiustada.

Pesitsusealiseks (1–2-aastaseks) sirgub poegadest vaid kolmandik. Oma mandi võtavad neist laidudele tee leidnud kiskjad (näiteks rebased ja kährikud) ning kättemaksuhimuliste inimeste rõõvreked. Peamiselt aga armastavad kormoranipoegadele maiustada merikotkad, kelle tegevuse tõttu pääsevad saagile ligi ka vareslased ja kajakad.

Kui merikotkad, rebased ja kahejalgsed vaenajad liialt kimbutavad, võivad kormoranid koloonia tervenisti hüljata.

Osav kalapüüdja

Kormoranil nagu teistelgi vee all jahti pidavatel lindudel on luud tavapärasest vähem õõnsad, kuid sulestik erinevalt muudest veelindudest osaliselt märguv; mida kauem kormoranid vees viibivad, seda rohkem nad märguvad. Selline sulestik annab edumaa kalapüügil, kuid pärast jahti vajab sulerüü aega kuivamiseks. Nii võib kormorane tihti näha neile iseloomulikus poosis, tiivad laiali, liikumatult kividelt istumas. Sulestiku taas „töökorda“ sättimine võib võtta mõni kuni mõnikümmend minutit olenevalt vees veedetud ajast, temperatuurist ja tuulest.

Ka kormorani võime pikalt vee all olla teeb suuremale osale linnurahvast silmad ette: sihi-kule võetud kõigusoojasele maiuspalale jahti pidades võib ta vee all püsida lausa kaks minutit. Vetevallas liigub kormoran vaid jalgade abil, sukeldudes teinekord lausa 45 m sügavusele. Enamjaolt toetub kormoran saagiotsingul nägemisele ning ehkki ta ei jää hätta ka tumedamas või hägusamas vees, ulatub sukeldumissügavus valdavalt siiski tosina meetrini.

Kormoranil on tugev, pikk ja sirge, otsast konksjas nokk. Seda tõhusat kalapüügivarustust kasutab ta oskuslikult peamiselt parves toimetavate väiksemate mõõtu kalade noppimiseks, jahiõnne naeratades aga ka suuremate, kuni küünrapikkuste isendite püüdmiseks. Neid ei neela kormoran kohe alla, vaid toob saagi esmalt pinnale, kus see siis ühes tükis alla kugistatakse. Tugev nokk leiab kasutust ka kaljude ja puude otsas turnimisel.

Kormoran ja kalavarud

Kormorani osavus kalapüügil on endiselt inimesel silma silmas.

Meid ümbritsevas keskkonnas on toimunud ja toimumas väga järsud muutused, mis on negatiivselt mõjutanud kalavarude olukorda. Arusaadavalt on kergem otsida keerukatele probleemidele lihtsana näivaid lahendusi ja süüdistada esmajoones neid, kel pole võimalik enda kaitseks sõna võtta, olgu selleks kormoran meres või hunt metsas.

Ühtpidi on selline teguviis inimlikult mõistetav, sest kriisilukorras tagavad sissejuurdunud harjumused ja käitumismustrid teatava kindlustunde, olgugi et nõnda kujunenud meelekindlus on pelgalt illusoorne. Teisalt ei tohiks unustada, et inimese käsutuses on teadmisi ja oskusi, mille abil probleemi tuumani kaevuda. Enne kaitseriivi vabastamist oleks vaja selgemat arusaamist mereökosüsteemides toimuvatest muutustest ning kormorani rolli mõistmist veekogude ja saarte-laidude eluvõrgustikes.

↑ Hoolimata kormoranide arvukuse kasvust ei ole rannakalurite väljapüük vähenenud.

Allikad: Statistikaamet (1997. a. püügiandmed puuduvad). Ojaste, I., Rattiste, K., Lilleleht, V., Mägi, E., & Leito, A. 2012. Kormorani (*Phalacrocorax carbo*) eesti asurkonna kujunemine. Hirundo, 25 / Leivits, M. (2023). Kormorani üldloendus 2022. a. Eesti asurkonna seisund. Keskkonnaagentuur, eluslooduse osakond.

↓ Kormoranide seltskond Peipsil.

Foto: Kaisa Äärmäa

Tiiu Tali:

„Linnuvaatlus on elukestev väljakutse“

Küsitles Elle-Mari Talivee

Kuidas sul linnuhuvi tekkis?

Mäletan, et lugesin umbes üheksa-aastaselt Ernest Seton-Thompsoni raamatut „Väikesed metslased“. Peategelane on poiss, kes huvitub väga loodusest, käib linnutopiseid joonistamas ja tahab nende lindude nimesid teada saada. Millegipärast on nimede teadasaamisega seotud tohutud kannatused ja piinad. Mõnes mõttes suhestusin peategelasega ja tekkis huvi lindude vastu. Toona elasime maal talus kitsastes oludes, määramisraamatuid meil polnud. Tõin

1992. aastal astus Pärnumaal asunud Pootsi põhikooli esimesse klassi kolm last.

raamatukogust Kumari määraja ning hakkasin seda omal käel ümber kirjutama ja joonistama. Ega hästi enam ei mäleta, mis idee selle taga oli. Mingil hetkel väsisin ära, loobusin ümberkirjutamisest, ja sinnapaika see asi jäi. Reaalse linnuvaatluseni ma siis ei jõudnud. Aga tänu Kumari raamatu osalisele ümberkirjutamisele tundsin linde paremini kui keskmine inimene.

Aastaid hiljem, kui Tartus elasin, oli kõõgiaknal räästapääsukeste pesa. Kuidagi jõudis minuni info, et ornitoloogiaühing kogub pesitsevate pääsukeste andmeid.

Edastasin ka oma vaatlustulemused, ja veidi hiljem käis mingi klõps: et oot, ma võin ju nüüd hakata päriselt linde vaatama. Peaaegu kohe ostsin binokli ja märkmiku, läksin joonelt Tartu linna vahele ja hakkasin linde määrama – ilma igasuguse pikema sissejuhatusest; mingit sellist hämarat vaheetappi ei olnud, et oleksin enne seda aastaid niisama aias linde jälginud või keegi oleks eeskujuks olnud. Pere ega sõbrad linde ei vaadelnud. Ja kohe algusest peale ei tekkinud kahtlustki, kas panna linnud märkmikku kirja või mitte. See tundus ülimalt loogiline, et kõik, mida näed, paned kohe kirja. Eks alguses oli ülestähendamine kaootiline, aga aja

edenedes muutusin süstemaatilisemaks. Esimese määraja laenasin raamatukogust. Veidi hiljem kingiti mulle Collinsi määraja, mis on nüüdseks kapsaks lehitsetud.

Umbes paar aastat pärast alustamist tutvusin Monika Bondarenko ja Urmas Männikuga, kes olid minuga suhteliselt samal tasemel, ning linnuvaatlus sai hoogu juurde. Veidi hiljem tutvusin ka Raul Vilgiga, kellelt õppisin väga palju. Neid inimesi oli veel, kõiki ei jõuaks nimetada. Teha linnuvaatlust koos sõpradega, kellel on sama huvi ja entusiasm – see oli tõeliselt edasiviiv. Tagasi vaadates

Aasta üks põnevamaid sündmusi on Est-birdingu korraldatav iga-aastane augustikuine linnuralli Estonian Open.

Foto: Liis Keerberg

on ikka uskumatu, kus kõikjal on ära käidud ja mida tehtud.

Kuidas edasi läks?

Üsna kohe läksin nimekirjade pidamise peale. See aitab linde süstemaatilisemalt meelde jätta ja minu põhihuvi on olnud ikkagi määramine ja määramisoskuste arendamine. Kasvõi see, et väljas panna kõik linnud kirja, keda näed, ka kodutuid ja varesed. Koos sellega areneb pidevalt tavaliikide või fooni tunnetus. Mingil perioodil proovisin linnuhuvi arendada ka sisuliseks tööks läbi õpingute. Sain ühel hetkel aru, et see pole minu jaoks. Hobi ja töö hoian nüüd lahus.

Mis sind linnuvaatluse juures hoiab?

Linnuvaatlus oli ja on siiani vaimustav. On nauditav osata leida ja määrata igat lindu ükskõik millisel päeval aastast ja pidevalt midagi juurde õppida, midagi teada saada. See on elukestev väljakutse. Olen käinud väga palju väljas, avastanud erinevaid kohti nii maastiku kui lindude mõttes, ka Tartu ümbruses. Kui paljud tavainimesed läheksid linde vaatama prügimäele või reoveejaama? Varem mul poleks eluski sellist mõtet tulnud. Ja loomulikult üha uuesti ja uuesti juba varem käidud paikade ja radade külastamine. Linnuvaatlusel on minu jaoks olemas ka väga tugev sotsiaalne pool – linde saab vaadata koos pere, sõprade, tuttavate ja võõrastega.

Kui sa linnuvaatlusi teed, kas paned siis kõik linnud kohe kirja?

Jah, alustasin märkmiku ja PlutoFiga. Juba esimestel aastatel hakkasin meelde jätma ka ladinakeelseid nimetusi ja 3+3 koodi, aga seda juba teistest eeskujudest võttes. Lindude ülesmärkimine 3+3 koodidega võtab mitu korda vähem aega – seega puhtpraktiline põhjus, miks üldse selline asi ära õppida. Hiljem tulid linnuvaatluste sisestamiseks juba raketid, kõigepealt Legulus, siis PlutoF GO.

2017. aastal Läänemaal Põgari-Sassil pärast edukat mustlauk-õgija bongamist.

Foto: Triin Kaasiku

Märkmikumajandus on jäänud tagaplaanile. Mõned aastad olen olnud eBirdi Eesti linnuvaatluste modereerija ja sellega kaasneb kohustus lisada eBirdi andmebaasi teatud arv linnuvaatlusi. Mõnda aega lisasin vaatlusi topelt, nii PlutoFisse kui ka eBirdi. Sellest aastast ma enam ei dubleeri ja kõik mu vaatlused lähevad eBirdi andmebaasi. Üksikud huvitavamad vaatlused, näiteks fenoloogilised, olen lisanud ka PlutoFisse.

Milline suhe on sul looduskaitsega?

Keskkonna- või looduskaitse on mulle alati oluline olnud, juba noorest peale. Mulle meeldib mõte, et looduskaitse algab liikide tundmisest. Me anname neile olenditele nime, kes on meie ümber, ja tänu sellele nad muutuvad nähtavaks, me hakkame neid märkama, eristama detaile, tekib isiklik suhe. Minu töö aga looduskaitsega seotud ei ole, pigem aitan sellele iga päev kaasa oma eluoluga. Näiteks, kuna elan praegu linnas ja väga palju autot ei vaja, siis paar aastat tagasi sain auto-vabaks. Liigun peamiselt jala, ratta või bussiga. Nii tekib täiesti teine ajamõõde. Kui autot vaja, siis rendin. Samas ei välista, et kunagi jälle auto ostan.

Aga kuidas on sul lugu harrastusteadusega? Kas teed näiteks ornitoloogiaühingu vabatahtlikke seireid?

Ma teen mõnda ühingu seiret, näiteks haudelinnustiku punktloendust, maismaa talilinnuloendust ja kesktalvist veelinnuloendust. Neid seireid ma ei tee üksi, vaid koos pere või sõpradega. Vabatahtlikus korras koordineerin kaheksa aastat ornitofenoloogiliste linnuvaatluste projekti. Ja 2019. aastal käisin Batumis vabatahtlikuna röövlindle loendamas. Mõlemad olid head kogemused. Olen teinud ka muid nipet-näpet asju.

Torutamas põllul olevaid rüütasid, keda sügisesel läbirände ajal võib Tartumaal Rõhu põldudel näha kümneid ja sadu.

Foto: Raul Viik

Mõni elamus seoses lindudega?

Jalgrattamatk Tartust Põõsaspeale ja tagasi, et näha arktiliste veelindude rännet. Kas just elamus, aga tõsine füüsiline väljakutse – sõitsin kokku üle 600 kilomeetri. Estbirding korraldas tol korral ökorallit ja linde võis vaadata vaid kondimootoriga. Sellest alates on tekkinud ka rattamatka huvi.

2017. aasta suvel Pulgoja vaatlusplatvormil ööbima lendavaid hõbehaigruid loendamas. Iga haigur loeb! Foto: Pille Vahtmäe

Mis sa praegu lindudega seoses teed?

Vaatan linde. Kõige enam õpib ikka väljas olles. Lindudega seotud tegevustest pakuvad mulle huvi lindude määramine ja vaatlemine nii oma koduümbruses kui ka kogu Eesti ulatuses, rändefenoloogia, rändeloendused ja ööränne, veidi ka helide salvestamine ja lindude joonistamine, maalimine. Kuna elan sisemaal, siis rannikule saamine on alati elamus. Samuti käin linnuvaatlusvõistlustel, kus saab end proovile panna. Peale selle tegelen linnuvaatluste administreerimisega eBirdis, vajadusel ka PlutoFis.

Sina oled ka üks Tiirutaja persoonilugude vedajatest. Kust see idee tuli?

Aastaid tagasi tuli Liis Keerbergiga jutuks, et küll oleks hea talletada linnuhuviliste lugusid ja mõtteid. Olin tol korral just lugenud ka Mark Avery ja Keith Bettoni

raamatut „Behind the Binoculars. Interviews with Acclaimed Birdwatchers”, kust leiab jutte Briti linnuvaatlejatega. See andis lisatõuke. Aga meie mõte intervjuueeritavate valikul oli see, et oleks tore saada läbilõige kõigist linnuhuvilistest igas vanuses, alates ornitoloogidest-öko-
loogidest kuni juhuvaatlejateni. Eks paraku kipub meie enda asukoha tõttu valik veidi Tartu-keskseks, aga oleme püüdnud hoida tasakaalu Eesti eri paikade vahel. Kui keegi tunneb, et tahaks mõne linnuinimesega intervjuud teha, siis sellest võib teada anda Tiirutaja toimetusele.

Mida soovitud algajale linnuvaatlejale?

Käi iga päev võimalikult palju väljas ja pane kirja kõik linnud, keda näed ja kuuled. Ole kriitiline selle suhtes, mida näed, ja ära usalda oma mälu, vaid märki kõik üles. Ornitoloogiaühingu kodulehel on olemas „Linnuhuvilise meelepea”, mille võiks läbi lugeda. See viimane on üsna range soovitus.

Ja edasijõudnutele?

Kui on aega ja huvi, siis miks mitte vahelduseks linnumäärajatele lugeda hoopis midagi muud linnuteemalist. Näiteks raamat „Good Birders Don't Wear White”, mis tegelikult sobiks ka algajatele. Väga kerge lugemine, aga soovitusi täis, nõuandeid leidub igale maitsele. Mõne asjaga ma seal päris nõus ei ole, aga see selleks. Bongaritele soovitatan Phoebe Snetsingeri autobiograafiat „Birding on Borrowed Time”, mille aegruum katab kogu maailma linnustikku, bongamist ja 1980–1990ndaid. Ja linnukaitsega tegelevate inimeste öökapi paneks Mark Avery raamatu „Fighting for Birds. 25 years in nature conservation”. Muidugi leiab rohkelt nii eesti- kui ka muukeelset lindudega seotud kirjandust meie raamatukogudest. Hea raamat on Yrjö Kokko „Ungelo tare”, mille sain kunagi sõbralt kingituseks.

Osalemine vabatahtliku loendajana Gruusias Batumi röövlinnuloenduse projektis oli tore kogemus. Foto: erakogu

Vaibla linnujaama külastajad ja ajalugu

Sass Adojaan

Sass Adojaani uurimistöö „Vaibla linnujaama külastajad ja ajalugu” jõudis õpilaste teadustööde riiklikul konkursil 2023. aastal teise vooru. Töö juhendajad olid Andre Pettai ja Art Villem Adojaan ja.

↓ Uurimistöö autor
Sass Adojaan Vaiblas
linde rōngastamas.

Foto: Maarja Adojaan

Linnujaama elu on mulle alati tundunud eriline ja põnev: olen veetnud palju aega Vaiblas, sest mu isa ja vend on kirglikud linnuhuvilised ja minu jaoks on lindude rōngastamine olnud igasuvine tegevus sünnist saati. Kuigi Vaibla linnujaamast oli juba varem uurimistõid tehtud, olid need keskendunud rōngastusandmete analüüsile. Minu uurimisobjektideks said aga Vaibla linnujaama linnuhuvilised ja sealne eluolu.

2022. aasta suvel korraldasin küsitluse linnujaama külastajate seas ning intervjueerisin rōngastajaid, et koguda infot Vaibla linnujaama ajaloo ja praeguse seisu kohta. Intervjuude ja ankeetide abil uurisin, kuidas inimesed linnuhuvini ja Vaibla linnujaamani on jõudnud. Püüdsin mõista, kes linnujaama külastavad ja milline on nende taust. Lisaks soovisin saada aimu, kuidas paremini linnujaama infot inimesteni viia, et parandada teadlikkust lindude kohta.

Intervjueerisin nii „linnukaid“ ehk vanema põlvkonna esindajaid kui ka praegusi noori vabahtlikke ehk „vaiblakaid“. Ankeedis oli küsimusi mitmel teemal: vastaja kokkupuude Vaibla ja teiste linnujaamadega, linnuhuvi teke, vastaja taust ning lindude määramise ja tundmisega seotud teadmised. Küsimustikule vastas 69 inimest. Oma ülevaates keskendungi eelkõige ankeetküsitluse tulemuste tutvustamisele.

Linnujaamas käib igas vanuses inimesi ja seda muljet kinnitasid ka andmed. Lindudega tegelemist võib alustada igas vanuses, see pole füüsiliselt nõudlik hobi. Siiski, kui puutuda lindudega kokku juba lapsena, on suurem tõenäosus, et huvi jääb külge eluks ajaks. Linnujaama külastajate seas on nii eluaegseid linnuhuvilisi

kui ka pensionieas linnuvaatlejaks hakanuid. Noorim ankeedi täitnud külastaja oli 9- ja vanim 70-aastane. Kõige rohkem ankeedi täitjaid oli 20–25- ning 10–15-aastaste seas. Sageli külastavad linnujaama pere- ja sõpruskonnad. Vahel on nii, et suuremad huvilised on just lapsed, aga juhtub ka seda, et nad on vanematega lihtsalt kaasas ja suurem linnuhuvi tekib alles hilisemas elus.

Linnujaamas viibides olen märganud, et seal kohtab kõikvõimalike erialade inimesi. Igapäevaelus võivad nad olla muusikud, arstid, õpetajad, poemüüjad, näitlejad, ametnikud või kes iganes. Sageli oli külastajate elukutse mingil moel seotud loodusega.

Uurisin, kui põhjalikud on Vaibla linnujaama külastajate teadmised lindudest nende endi hinnangul. Ankeedile vastanuteest enamik (47%) arvas, et on Eesti lindude tundmises üsna keskmisel tasemel, ja valis vastusevariandiks „Tunnen tavalisi ja arvukaid linde nii häälte kui ka välimuse põhjal“. Kõige väiksem hulk vastanuteest (21%) arvas, et tunneb suurt osa Eesti lindudest nii häälte kui ka välimuse põhjal, ja ülejäänud (32%) on enda arvates veel algajad, kes alles õpivad Eesti linde tundma. See, kui hästi keegi linde

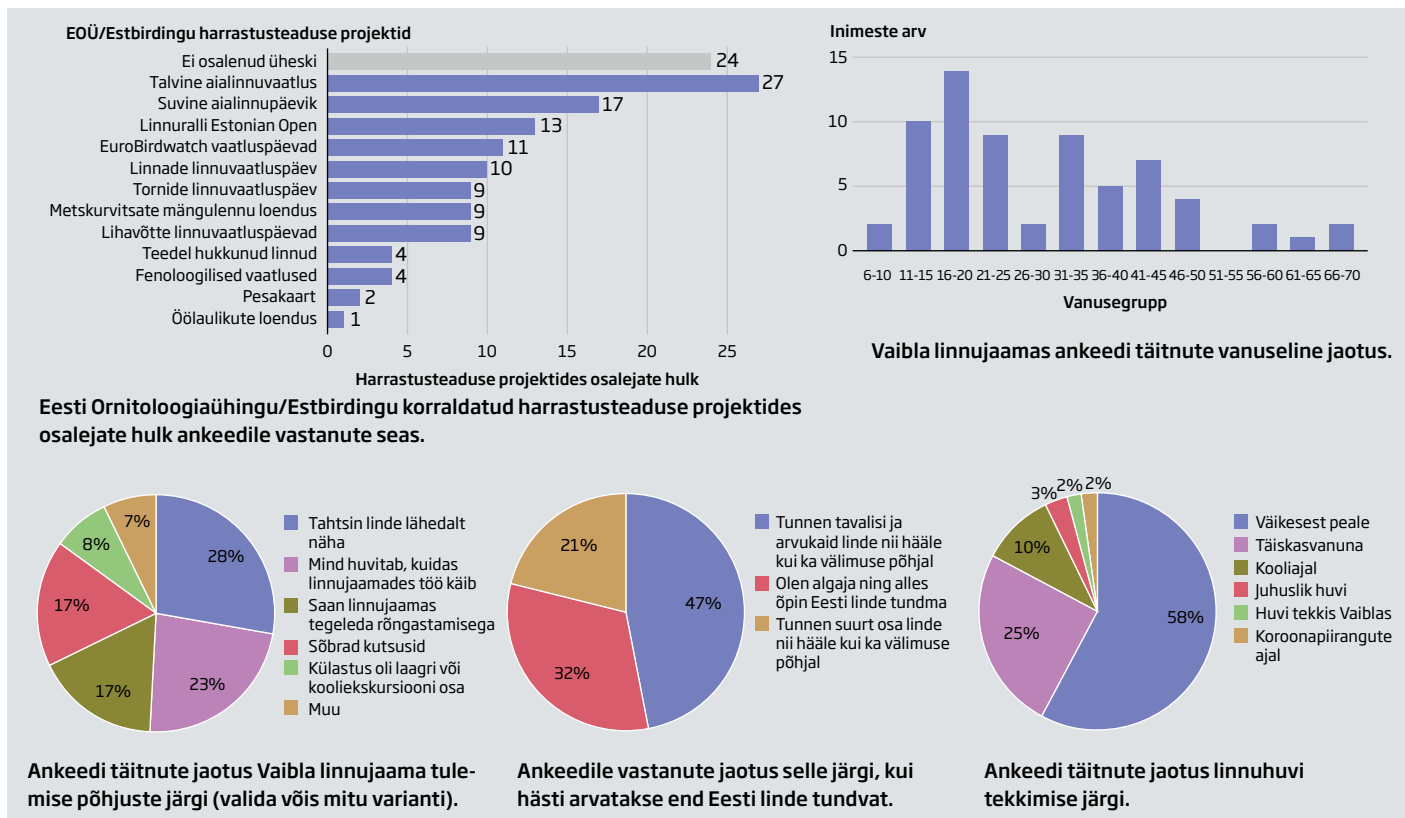
↓ Vaibla külastajad siisikestega suletunnet kogemas.

Foto: Kristjan Adojaan

↑ Noored rōngastajad 2024.
aasta suvel Vaibla linnujaamas.

Foto: Kristjan Adojaan

tunneb, ei olene üldse vanusest. Linnujaamas käib koolilapsi, kes oskavad määrata kümneid, kui mitte sadu linnuliike ja teevad seda edukamalt kui nii mõnigi keskealine linnuhuviline.

Suurem osa vastanutest (96%) kasutab enamasti lindude määramisel abivahendeid, näiteks spetsiaalseid äppe, linnumääraja või võimalust küsida abi kogenumatelt linnuhuvilistelt. Siin annab linnujaama külastus väärtusliku kogemuse, võimaldades linde ka lähemalt uurida.

Ankeedile vastanute seas olid kõige populaarsemad lindudega seotud tegevused lindude vaatlemine (53 inimest) ja linnulaulu kuulamine (45). Suur osa vastanuid on osa võtnud talvisest aialinnuvaatlusest (27), suvisest aialinnu päeviku pidamisest (17) ja linnurallist Estonian Open (13).

Linnuhuvi võib tekitada või võimendada ka mõni pooljuhuslik asjaolu. 2022. aasta suve eelnes kaks aastat pandeemiat, mis inimeste käitumist palju mõjutas (sealhulgas õues viibimist). Välismaisest kirjandusest võib lugeda, et koroonapandeemia mõjul on linnuhuviliste arv kasvanud, näiteks 2020. aastal suurenes linnuvaatluse veebisaidil ebird.org tehtud vaatluste arv peaaegu poole võrra. Mitme linnuliigi otsingute arv Vikipeedias suurenes ning linnutoidu ja -söötjate müük kasvas umbes 50% võrra.

Samasuguse tulemuse andis küsitlus: paljud linnujaama külastajad kinnitasid, et koroonapandeemia ajal nende looduses viibimise aeg pikenes ja linnuhuvi suurenes.

Vaibla linnujaama tegevus on peaaegu alati olnud n-ö õhinapõhine ja toetunud vabatahtlikele. Kuidas see seltskond moodustub? Huvi lindude ja looduse vastu laiemalt võib tekkida nii perekonna kui ka sõprade mõjul, tänu huviringidele või inspireerivale õpetajale. Vahel tärkab huvi looduslaagris osaledes või saab alguse teistest hobidest (näiteks fotograafiast).

Küsitlusest ilmnes, et väga olulisel kohal linnuhuvi tekitamises ja süvendamises on huviharidus. Nii linnujaama algus 1987. aastal kui ka praeguse aktiivsema tegutsemise perioodi algus 2015. aastal oli seotud Tartu Loodusmaja ornitoloogiaringiga. Vaibla linnujaama külastajate seas on olnud ka teiste huvi-koolide loodusringide õpilasi.

Huvi võib alguse saada juhuslikust kokkupuutest: suuremale osale neist, kes satuvad linnujaama esimest korda (nt kooli õppeprogrammi läbimise käigus), on sealt saadud linnukogemus täiesti uus, samas võib see kogemus tekitada rohkem huvi ja korduvad külastused viia huvi süvenemiseni. Ka ankeetküsitlus näitas, et 66% vastanutest olid korduvad linnujaama külastajad ja 34% esmakülastajad.

Samuti on Vaibla linnujaam n-ö üles leitud meedia vahendusel, olgu selleks televisioon (saatelõik „Osoonis“), trüki-ajakirjandus kui sotsiaalmeedia.

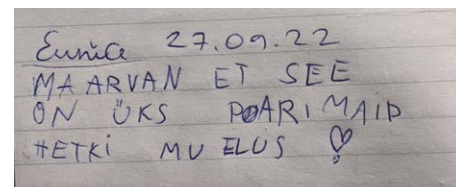
Vaibla linnujaam on üheks oma missiooniks seadnud lindude populariseerimise ja loodushariduse. Selleks on koostatud õppeprogramm „Lindude rände uurimine Vaibla linnujaamas“.

Töö linnujaamas õpetab vastutust,

↑ Kui puutuda lindudega kokku lapsena, on suurem tõenäosus, et huvi jääb külge eluks ajaks. Foto: Kai Tättle

↓ Vaibla linnujaama logiraamatu sissekanne. Foto: Mari Remm

hoolimist, tähelepanelikkust looduse vastu ja meeskonnatööd. Mida rohkem inimesi hoolib loodusest ja oskab märgata seal toimuvat, seda lihtsam on loodust hoida ja kaitsta.

Linnujaamade töö on üks võimalus loodusharidust jagada ning noori sellesse kaasa tõmmata. Loodan, et minu uurimistöö tekitab kelleski huvi ise Vaibla linnujaama kohale minna ja selle tegemistega tutvust teha. Linnujaamas toimuvat saab jälgida ka sotsiaalmeedias: www.facebook.com/vaiblalinnujaam ja www.vaibla.net.

Kägu on kukkunud!

Eva-Liisa Orula

Möödunud aasta lind kägu on rahvapärimeses erakordselt hästi tuntud, ent Eestis teaduslikult väga vähe uuritud liik. Eesti Ornitoloogiaühing püüdis käo aasta jooksul sellest liigist rohkem teada saada nii ühe kui ka teise nurga alt.

Saamaks teada, millised on inimeste teadmised ja uskumused käo kohta ning isiklikud kokkupuuted kukulinnuga, korraldas ühing koostöös Eesti Rahvaluule Arhiiviga käopärimuse kogumise. Ühtlasi uurisime, kui paljudes kodudes leidub käokelli ja millised on nende päritolulood. Käopärimuse kogumisest ja käokellade loendusest saab põhjalikumalt lugeda järgmisest artiklist.

Sügisel toimus ka aasta linna veebiviktoriin, kus osalejatel tuli vastata kahekümnele valikvastusega küsimusele, mis varieerusid käo bioloogiast ilukirjanduse ja rahvapärimeseni. Viktoriiniist võttis osa 807 inimest vanuses 4–78 aastat. Kõige rohkem osalejaid oli Harjumaalt, Tartumaalt ja Pärnumaalt, välismaalt oli kolm osalejat.

→ Veronika Kalmuse käokell on ostetud 1990ndate teisel poolel Tartu antiigiarist.

↓ Relliine Alliku käokell kingiti tema vanematele pulmadeks 1989. aastal.

Kõige rohkem vastati õigesti küsimustele:

- „Kägu muneb oma munad teise linnuliigi pessa ja laseb oma pojad sulasliigil ka üles kasvatada. Mitu muna muneb emaskägu tavaliselt ühel pesitsusperioodil?“
- „Käod võivad olla nii halli kui ka pruuni sulestikuga. Millised kehaosad on käol aga kollast värvi?“

Kõige keerulisemaks osutusid küsimused:

- „Millises ilukirjandusteoses on kägu minategelane?“
- „Aastatel 1970–2023 on Eestis rõngastatud 119 kägu, kuid nende seas on vaid üks taasleid. Millisest riigist leiti Eestis rõngastatud kägu?“

Viktoriini küsimused koos õigete vastustega leiab lehelt eoy.ee/kagu/veebiviktoriin/tulemused.

→ Reet Juuse suguvõsa käokell Härjaoja talust.

Kõikidele küsimustele vastas õigesti 19 osalejat: Angelika Varis, Anna-Liisa Tasa, Arabella Antons, Brigita Talu, Georg Kraner, Harry Orusalu, Helina Ailt, Jaanika Ailt, Karl Sommermann, Keira Kraner, Kristiin Kala, Kristina Vasur, Martiina Viil, Merliia Kiiber, Nora Kraner, Otto-James Peebo, Rasmus Rattas, Sirle Morozova ja Taaniel Antons.

Et koguda infot kägude rändeteede ja talvitusala kohta, paigaldas aasta linna meeskond 2024. aasta kevadel ja suvel saatjad kaheksale käole, kes said nimeks Harald, Georg, Caesar, Friedrich, Elmar, Ingo, Jaas ja Pönn. Friedrich langes kanakulli saagiks, Elmar asus aga 20. juunil rändele talvitusala poole, põigates teel Venemaa territooriumile ning peatudes Rumeenias ja Kreekas. Kui paljud saatjaga kägudest jõudsid talvitusalale Aafrikas ja kui paljud neist Eestisse naasevad, näitab aeg. Jälgitavate kägude seiklustest saab lugeda blogist lehelt eoy.ee/kagu/uudised/blogi/.

Käo aastal toimusid ka loodusõhtud, käo meisterdamise õpitoad, kirjandus- ja folklooriõhtud koostöös Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse ning Eesti Rahvaluule Arhiiviga. Aasta linna lehel eoy.ee/kagu avaldas ühing teadusuudiseid, Omniva andis välja käo postmargi ning Eesti Looduse fotovõistlusel pani ornitoloogiaühing parima aasta linna foto eest välja auhinna, mille sai Erik Mandre.

Portaali elurikkus.ee andmetel pandi mullu kirja 1775 käovaatlust. Esimest kägu kohtas 21. aprillil Võrumaal Ruhingu külas aasta viimase käovaatluse registreerisid 5. oktoobril Kadri Niinsalu ja Toomas Mastik Põlvamaal Raadama külas.

Käo aasta eestvedaja oli Eesti Ornitoloogiaühing, toetasid SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Eesti Kultuurkapital.

↓ Anu Kella ja Mail Sildose vanavanavanemate pulmakink 1880. aastast.

Algavad Eesti kolmanda linnuatlase välitööd

Kuusteist aastat pärast eelmise linnuatlase välitööde lõppu ja seitse aastat pärast selle kokkuvõtte ilmumist raamatuna algab käesoleval kevadel uue, kolmanda haudelinnustiku levikuatlase koostamine. Eesti Ornitoloogiaühing ootab vabatahtlikke linnuhuvilisi kaasa lööma uue linnuatlase välitöödel.

Töö eesmärgiks on kõigi haudelinnuliikide leviku ja selle muutuste väljaselgitamine Eestis. Atlase välitööd on planeeritud aastaile 2025–2030. Kolmanda linnuatlase andmete kogumise ja edastamise meetodid erinevad suuresti eelmise kahe atlase omist. Seekord kogub Eesti Ornitoloogiaühing andmeid peamiselt elektrooniliselt töölaual PlutoF (plutof.ut.ee/et) ja rakenduse PlutoF GO (plutof.ut.ee/go) kaudu ning teeb need kõigile kättesaadavaks portaalis eElurikkus (elurikkus.ee/).

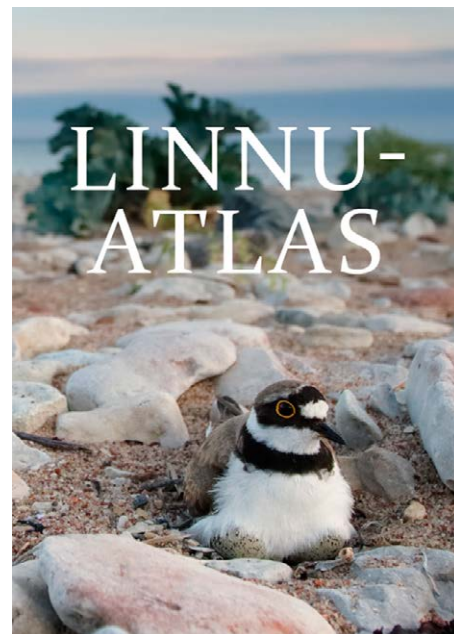
Eesti Ornitoloogiaühing kutsub vabatahtlikke linnuhuvilisi kaasa lööma välitöödel juba sel aastal. Osaleda saab igaüks, arvesse lähevad ka juhuvaatlused. Valitud ruudus või ruutudes tuleb kirja panna kõik pesitsevad linnuliigid, keda loendaja tunneb, ning sisestada andmed PlutoFi töölaual või PlutoF GO rakenduses.

Atlase välitööd toimuvad 5×5 km suurustes ruutudes, mis võimaldab tulemusi võrrelda eelmise kahe atlasega. Kokku on vaja vaatlusi teha 2096 ruudus suurusega 5×5 km, millest veidi üle veerandi on ranniku-, piiri- ja kiirruudud maismaapindalaga alla 25 km². Täismõõdus 5×5 km atlaseruute on 1494.

Atlasetööde keskseks ülesandeks on fikseerida kõigis vaatlusruutudes

võimalikult kõigi sealsete haudelinnuliikide maksimaalne pesitsuskindlus. Kasutusel on varasemast tuttavad ning ka Euroopa linnuatlase (EBBA 2) koostamisel kasutusel olnud pesitsuskindluse kategooriad ja koodid. Oodatud on kõik pesitsuskindlustega vaatlused mistahes atlaseruudust. Soovitame igal linnuhuvilisel siiski mõni ruut oma püsivaatlusteks välja valida ja keskenduda nendega tegelemisele. See võimaldab välitööd paremini planeerida ja saada täielikumaid tulemusi.

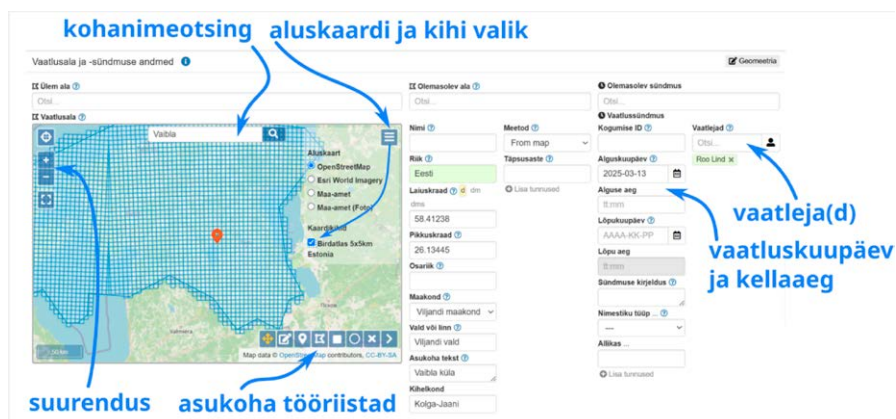
Lisaks haudelinnustiku levikuandmete kogumisele on kolmanda atlase käigus kavas ka Eestis talvitavate lindude leviku uurimine detsembris, jaanuaris ja veebruaris. Täpsema info avaldame ühingu kodulehel ja Tiirutaja sügisnumbris.

↑ 2018. aastal ilmunud linnuatlase esikaas.

↓ Väljavõte PlutoF töölaual linnuatlase vaatluste sisestamise juhendist.

Linnuatlast toetab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus. Loe lähemalt lehelt eoy.ee/atlas. Kontakt: atlas@eoy.ee.

Ornitoloogiaühing käivitas kormoranide veebikaamera

4. aprillist alates on võimalik jälgida palju kõneainet tekitanud kormorani elu ja tegemisi läbi veebikaamera silma. Eesti Ornitoloogiaühing käivitas Pärnumaa laul kaks kaamerat, mis avavad akna selle põneva liigi eluolusse.

„Kaamera jälgib suurt kolooniat, mistõttu on

kogu aeg midagi põnevat toimumas. Kaamerapilti jälgides saame näiteks teada, milline on kormorani pulmatants ja kas kormoranid suudavad ninapidi koos pesitsedes sõbralikult läbi saada või esineb omavahelist konkurentsi,“ ütleb ornitoloogiaühingu linnukaitsespetsialist Kunter Tätt.

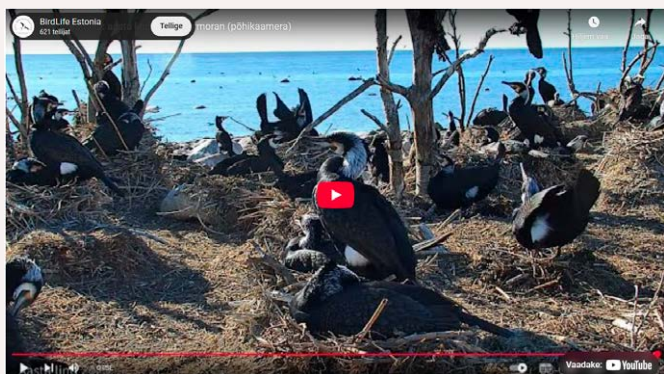
„Peamine küsimus on muidugi, et millal kooruvad esimesed pojad,“ on Tätt põnevil. Samas nendib Tätt, et selle aasta kormoranihakatiste elu ei saa kardetavasti kerge olema, sest kevadilmad on heitlikud, lisaks ähvardab kormoranipoegi pidev oht kajakate ja kotkaste saagiks langeda.

Kormoranikaamera otsepidi on võimalik jälgida Eesti Ornitoloogiaühingu YouTube'i kanalil ja aasta linnu kodulehel.

Põhikaamera on 360 kraadi raadiuses pööratav ja suumitav, mis võimaldab pesitsushoaja jooksul väga lähedalt jälgida kümnete kormoranipere elu. Lisaks liigutatavale kaamerale on võimalik jälgida ka fikseeritud suunaga kaamerat.

Kormoranidele saab kaasa elada YouTube'i kommentaariumis ja portaali Looduskalender.ee ingliskeelses foorumis. Kaamerapildid silma hakanud põnevamad seigad ja tähelepanekud koos kuupäeva ja kellaaega palume huvilistel kirja panna Looduskalendri foorumis või saata ornitoloogiaühingu linnukaitsespetsialistile Kunter Tätt aadressile kunter.tatte@eoy.ee.

Otsepidi kormoranikolooniast vahendab Eesti Ornitoloogiaühing koostöös OÜ-ga Beta Group ja portaali Looduskalender.ee.

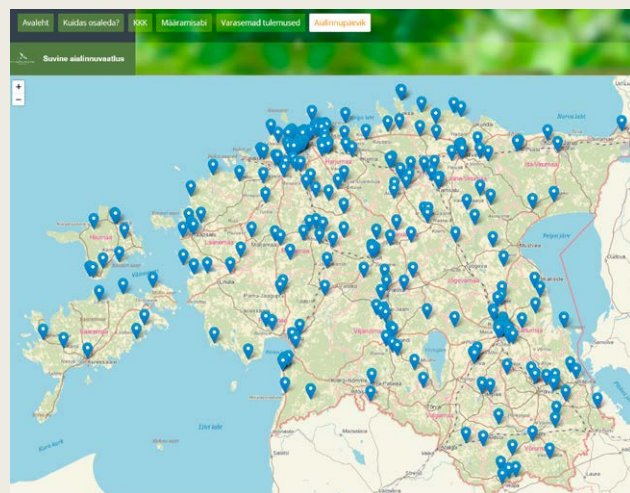

Algas suvise aialinnupäeviku uus hooaeg

1. märtsil alustas oma kaheteistkümnendat hooaega suvine aialinnupäevik. Suvist aialinnupäevikut võib pidada igaüks, kel on maal või linnas aed või õueala. Osaleda võivad ka kortermajade elanikud, sest paljude suurte majade fassaadid kujutavad endast omamoodi linnuhotele, kus pesitsevad nii koduvarblased, piiritajad kui ka paljud teised linnud. Päevikusse tuleb märkida kõik aias kohatud ja pesitsevad linnud. Lindude kõrval võib üles tähendada ka aias kasvavad taimed ja nende õitsemise algusaja, samuti nähtud kahepaiksed, roomajad, imetajad ja putukad. Oluline on silmas pidada, et päevikusse läheksid kirja vaid nende liikide vaatlused, mille määramine on täiesti kindel. Juba on avatud ligi 300 aialinnupäevikut ning aias on kohatud keskmiselt 21 linnuliiki. Alanud rändlindude saabumine lisab põnevust ja motivatsiooni. **Päeviku täitmine kestab 1. oktoobrini.**

2024. aastal pidas suvist aialinnupäevikut 649 loodushuvilist 345 aias ning kirja pandi 17 200 loodusvaatlust. Tänavune aialinnuvaatlus saab teoks annetamistalguliste toel.

Vaata lähemalt ja liitu aialinnupäeviku pidajatega veebilehel www.eoy.ee/aed.

↑ Kuvatõmmis aialinnupäeviku veebilehelt. 13. aprilli seisuga oli üle Eesti avatud 271 päevikut.

↓ Koduvarblast on kohatud 69 aias.

Foto: Kadri Niinsalu

↓ Hallpea-rähn elamu seinal.

Foto: Karl Adams

Rändnäitus tutvustab aasta linnu rolli looduses

Rändnäitus keskendub kormorani ehk karbase rollile ökosüsteemis: milline on liigi mõju elupaikadele, aineringle, toiduahelale ja kalastikule. Tähelepanu pööratakse ka kormorani ohustavatele teguritele ning võetakse vaatluse alla karbasega seotud müüdid ja eelarvamused. Külastaja saab näitusel teada, milline on kormorani pesaelu, mis on miljardi dollari kaka ning millistel vappidel on kormorani kujutatud.

Ornitoloogiaühingu linnukaitsespetsialist Kunter Tättel juhib tähelepanu asjaolule, et kormoranist räägi-

takse Eestis küll palju, kuid enamjaolt keskendutakse sellele, kui palju ja mida ta sööb. „Põneva liigina väärrib kormoran rohkem tutvustamist ja mõistmist. Usun, et külastajad leiavad näituselt käesoleva aasta linna kohta enda jaoks nii mõndagi üllatavat ja mõtlemapanevat,” lisab Tättel.

Näituse „Aasta lind 2025 – kormoran” külastuskohad ja -ajad leiab lehelt eoy.ee/kormoran. Näituse koostas Eesti Ornitoloogiaühing, toetas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Rändnäitus
Pärnu Loodusmajas.

Aasta linna meeskonnaliikmed
Pärnu Loodusmajas.

Fotod: Varje Härm

Ilmus aasta linnu kormorani mark

Omniva andis 10. märtsil uuendatud „Eesti fauna“ markide sarjas välja aasta linnu ehk kormorani margi. Kormoraniga mark on järjekorras kahekümne viies aasta linnu postmark.

Margi kujundaja on Riho Luuse. Aasta linnu mark on fotomark, kormorani foto autoriks on Mati Kose.

Aasta linnu postmark maksab 1.30 eurot ja sobib saatmiseks Eestis. Margi tiraaž on 20 000 tk. Mark on müügil Omniva e-poes ja postkontorites üle Eesti.

Eesti Ornitolooiaühing valib aasta lindu alates 1995. aastast. Esimene postmark aasta linnu sarjas ilmus Eesti Ornitolooiaühingu algatusel 2001. aastal ja sellel oli kujutatud kiivitaja.

Linnujämmi luulekonkurss ootab osalejaid

Linnujämm kutsub kõiki sõnameistreid osalema ainulaadsel luulekonkursil, kus teemaks on linnud. Tartu Ülikooli loodusmuuseum ootab kõiki huvilisi esitama oma parimat linnuluuletust.

Tingimused: Kirjuta üks luuletus, mille keskmes on aasta lind kormoran, merikotkas, sinitihane või väike-kirjurähn. Võid valida ühe või mitu lindu, kuid esitada saab ühe luuletuse. Vorm ja stiil on vabad - lase oma loomingu lennata!

Auhinnad: Parimaid ootab rahaline preemia ning võimalus esineda Linnujämmil.

Auhinnafond on 1000 eurot. Värske Rõhk annab välja ka eriauhinna noorele autorile.

Osalemine: Luuletusi saab esitada alates 1.04 kuni 1.05.2025 (k.a.), saates need aadressile carlotta.podra@ut.ee. Tekst tuleb vormistada PDF-failina. Auhiinallised kohad valib neljaliikmeline žürii. Haara sulle pea ja lase luulel tiibu sirutada!

Lisateave: Tartu Ülikooli loodusmuuseum ja botaanikaed, tel 737 6076, loodusmuuseum@ut.ee, www.natmuseum.ut.ee

Kõige linnurohkemas linnas Tallinnas kohtasid vaatlejad sadat liiki!

Märtsi viimasel pühapäeval vaatas 88 inimest 24 Eestimaa linnas kokku 132 linnuliiki. Tänu varasele kevadele said seekordsed liiginimekirjad väga pikad ning nii mõneski linnas kohtasid vaatlejad rohkem liike kui varasematel aastatel. Kõige enam linnuliike märgati Tallinnas, kus vaatlejad panid kirja sada linnuliiki. Pealinnale järgnes 94 liigiga Haapsalu. Kolmandat kohta jäid 82 liigiga jagama Tartu ja Võru, mis osutusid ühtlasi kõige liigirohkemateks sisemaalinnadeks.

Vaatluspäeva jooksul kohtasid osalejad

mitmeid varaseid kevadekuulutajaid nagu näiteks suitsupääsuke, räusk, väike-lehelind ja kivitäks. Haruldasematest lindudest jäid vaatlejatele silma must-harksaba Tapal, tuttlõoke Kiviõlis ja lääne-pöialpoiss Valgas.

Põnevamatest liikidest vaadeldi tänasel linnade linnuvaatlusel näiteks kaljukotkast, väikepütti, kaelus-turteltuvi, vesipappi ja äsja rändelt saabunud naaskelnokki. Aasta lindu kormorani kohati 16 linnas.

Linn	Vaatlejad
Tallinn	150
Haapsalu	94
Tartu	82
Võru	82
Kunda	79
Mustvee	76
Pärnu	76
Välgla	72
Tõga	67
Lõhka	65
Kehra	61
Puude	61
Kella	59
Kivõli	53
Ohiva	52
Türi	52
Maarja	50
Põltsamaa	50
Sindi	50
Idvli	45
Rapla	41
Rõpna	38
Kuresaare	32
Rahvere	19

Rannikulinna Tallinn ja Haapsalu osutusid 2025. a. linnuvaatluspäeva liigirohkemaks

Eesti Ornitolooiaühing

Address: Veski 4, Tartu 51005

Telefon: 742 2195

E-post: eoy@eoy.ee

www.eoy.ee

Tiirutaja

Toimetaja: Ulvi Karu

E-post: ulvi.karu@eoy.ee

Tiirutaja ilmub neli korda aastas

Teostus: HIMANTOEE

Toetajad

Lehe väljaandmist on peale märgitud fotoautorite toetanud:

Keskonna-investeeringute Keskus

ISSN: 1736-6844

Kuni
31. mai

Ornitofenoloogilised vaatlused. Üle Eesti. Anna teada saabunud rändlindudest. Märgi üles vaatluse kuupäev ja kellaaeg, täpne asukoht, nähtud liigid, isendite arv ja tegevus, võimalusel ka lindude sugu ja vanus. Oluline on, et vaatleja oleks täiesti kindel, mis liiki lindu ta nägi. Vaatlusandmed sisestatakse rakenduses PlutoF GO või töölaual PlutoF, kust need jõuavad avalikku portaali elurikkus.ee. Täpsem teave: eoy.ee/fenovaatlused.

19.–20.
aprill

Lihavõtte linnuvaatluspäevad. Üle Eesti. Õpi tundma ja vaatle saabuval rändlinde. Pane rakenduses PlutoF GO kirja nähtud ja kuuldu linnuliigid ning nende arvukus. Vaatlusi võib teha endale sobival ajal ja paigas. Täpsem teave: eoy.ee/lihavotte-linnuvaatlus

25. aprill –
10. mai

Metskurvitsate mängulennu loendus. Üle Eesti. Kutsume vabatahtlikke linnuvaatlusajaid jälgima metskurvitsate mängulennu, et hinnata metskurvitsa suhtelist arvukust ja selle muutusi. Täpsem teave: eoy.ee/metskurvitsate-mangulennu-loendus.

11. mai
kell
05.00–
13.00

Tornide linnuvaatluspäev. Üle Eesti. Tee linnuvaatlusi enda valitud tornis ja aita välja selgitada selle kevade kõige liigirikkam torn. Täpsem teave: eoy.ee/tornide-linnuvaatluspäev.

20. mai –
24. juuni

Öölaulikute loendus. Üle Eesti. Kutsume loendusel osalema vabatahtlikke linnuhuvilisi, kes tunnevad öölaulikud ära hääle järgi, et saada teavet nende elupaigakasutuse ja arvukuse muutuste kohta. Täpsem teave: eoy.ee/oolaulikute-loendus.

25. mai –
15. juuni

Haudelinnustiku punktloendus. Üle Eesti. Kutsume vabatahtlikke linnuvaatlusajaid osalema loendusel, et koguda andmeid lindude pesitsusaegse arvukuse muutuste jälgimiseks. Täpsem teave: eoy.ee/punktloendus.

6.–8.
juuni

Loodusloovusfestival. Üle Eesti. Võimalus võtta osa Linnujämmist, perepäevast ja loodusvaatluste maratonist. Ühing kutsub osalema linnuatlaste õpperetkel. Täpsem teave: loodusfestival.ee.

28.–29.
juuni

Linnuhuviliste suvepäevad. Jänedal. Osalema on oodatud nii ühingu liikmed kui teised huvilised koos peredega. Kavas on ettekanded, õpitoad, retked ja muud meelelahutuslikud tegevused. Täpsem teave: eoy.ee.

Selles Tiirutajas kirjutavad

Agur Paesüld
on Ornitolooiaühingu
kommunikatsiooni-
spetsialist

Kunter Tätt
on Ornitolooiaühingu
linnukaitse
spetsialist

Elle-Mari Talivee
on kirjanduse
vanemteadur ja
kirjandusnõunik

Sass Adojaan
on Tartu Tamme
Gümnaasiumi
õpilane

Eva-Liisa Orula
on Ornitolooiaühingu
tegevuste
koordinaator

Ulvi Karu
on Tiirutaja toimetaja
ja immuunöökoloogia
teadur